

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XIII. De eo, qui cognovit Consanguineam Uxoris suæ, vel Sponsæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

cundum leges non contrahitur cognatio legalis ab adoptato cum filiis naturalibus illegitimis adoptantis: sed hujus rei ratio alia dari non potest, quam quod proles illegitima non sint sub patria potestate; ergo cognatio legalis non contrahitur, nisi adoptatus transeat in potestatem adoptantis, qui transitus fit per solam Arrogationem, non per Adoptionem simplicem. 2. Sola arrogatio, non verò adoptio simplex, est strictè & propriè dicta adoptio, ut docet S. Th. Supplem. q. 57. a. 1. ad 1. & sumitur ex pr. Inst. de adopt. quia per adoptionem simplicem adoptatus non transit in potestatem adoptantis, nec fit ejus hæres necessarius, adeoque non nisi umbram filiationis habet: sed impedimentum Matrimonii, valde favorabilis in jure, utpote odiosum non debet extendi ad improprie dictam adoptionem: ergo. 3. Impedimentum Cognationis legalis ideo est introductum, ut impediatur fornicationes inter in eadem familia & domo cohabitantes, & quia filii adoptivi gerunt similitudinem cum naturalibus legitime natis: sed utraque ratio cessat in adoptione simplici; quia simpliciter adoptati non traducuntur in familiam & domum adoptantis; nec similitudinem propriè habent cum liberis adoptantis naturalibus legitime natis, cum in patriam ejus potestatem non redigantur, nec fiant hæres necessarii: ergo.

6. Oppones 1. Leges non distinguunt inter adoptionem perfectam & imperfectam, quando cognationem legalem statuunt: ergo nec nos debemus distinguere. 2. Adoptio simplex, quamvis sit imperfectior arrogatione; tamen adhuc propriè dicta adoptio est, quia adoptio in genere, & propriè dicta, in §. 1. Inst. de Adopt. dividitur in arrogationem & adoptionem simplicem: ergo. 3. Consanguinitas linearum transversa est vera consanguinitas, & dirimens Matrimonium, licet sit minus perfecta, quam consanguinitas & cognatio linearum recta: ergo etiam cognatio ex adoptione simplici orta dirimit Matrimonium, licet sit minus perfecta, quam quæ oritur ex arrogatione. R. ad 1. Licet leges explicite non distinguant, ratio tamen legum, ob quam hoc impedimentum statutum est, satis distinguit, uti & praxis, de qua testantur DD. ac horum communis sensus. Ad 2. N. Ant. ex illa divisione adoptionis in arrogationem & adoptionem simplicem non probatur, quod utraque sit propriè dicta; nam non omnis divisio est necessario univoca, sed sæpe datur analogica. Dein etiam permitteretur, quod sit propriè dicta; de ea tamen non sunt intelligendæ leges, hoc impedimentum statuentes. Ad 3. N. Conf. & parit. pro consanguinitate linearum collateralis pugnant clari textus juris, non item pro cognatione orta ex adoptione simplici.

7. Dico 3. Cognatio legalis in linea recta, seu paternitas, dirimit Matrimonium probabiliter in infinitum, 2. In linea transversa

autem, seu fraternitas solum quamdiu durat arrogatio, seu adoptio: ea autem dissoluta cessat. 3. Affinitas verò non quidem cessat per solutionem adoptionis, adeoque est perpetua, sicut paternitas, per l. 14. §. 1. ff. de Nupt. tamen probabiliter solum usque ad 4. gradum dirimit. Pars 1. quam tenet Sanchez & alii, sumitur ex §. Ergo non omnes. Inst. de Nupt. ubi cognatio carnalis in linea recta dicitur dirimere Matrimonium in infinitum, ad cuius similitudinem introducta est cognatio legalis, & à jure ipsi limites & gradus non sunt positi. Pars 2. ex l. 17. ff. de Nupt. & c. un. h. t. ubi clarè exprimitur, Pars 3. ex c. 8. de Consang. ubi pro consanguinitate (collaterali, uti suo loco dicemus) & affinitate carnali determinatur quartus gradus de affinitate autem legali nullus reperitur gradus determinatus: ergo. Alii tamen aliter sentiunt, & non eò usque extendunt. Non facile occurreret hujus rei usus.

TITULUS XIII.

De eo, qui cognovit Consanguineam uxoris suæ, vel Sponsæ.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Affinitas tam illicita, de qua hic agitur, quam licita non contrahitur nisi ex copula carnali perfecta. Et quid hoc sit.
4. Cognoscens carnaliter consanguineam Sponsæ, vel Sponsæ, contrahit impedimentum affinitatis dirimens cum consanguineis persona cognata usque ad secundum gradum.
5. Cognoscens pariter consanguineam uxoris vel mariti. Si id faciat scienter & libere, etiam privatur jure petendi debitum conjugale.
6. Licet ipsum probabiliter excuset non tantum ignorantia Juris id prohibentis, sed etiam Jura hanc poenam huius delicto annexentis.
7. An satis probetur affinitas orta ex copula illicita per Confessionem complicum.

Sciendum 1. Tertiam cognationis speciem, & propriissimam, esse cognationem carnalem, seu naturalem, quæ involvit consanguinitatem & affinitatem, in sequenti titulo explicandas. In præsentem præmittitur affinitas ex copula illicita, quam contrahit, qui carnaliter cognoscit consanguineam sponsæ suæ, vel uxoris, Siquis cognoscat consanguineam suæ uxoris, jam semel carnaliter cognovit, committit verum incestum, & aliquo modo affinis efficitur suæ conjugis, ac ideo, licet Matrimonium inde non dissolvatur, jure tamen petendi debitum conjugale propterea privatur, uti videbimus. Si verò tantum sponsæ de futuro consanguineam cognoscat per copulam, non quidem propriè incestum committit, affinis tamen sponsæ ita efficitur, ut cum ea Matrimonium haud amplius absque dispensatione valeat contrahere, uti pariter explicabimus. Cæterum quod in Rubrica & textibus hujus tituli dicitur, ac deinceps dicitur de viro consanguineam sponsæ suæ

sa sua vel uxoris cognoscente, vice versa intelligendum quoque venit de femina, copulam habente cum consanguineo sponsi, vel mariti sui, ut habet communis cum Sylv. & Sanch, quamvis enim dicta Rubrica & textus loquantur de solo viro, quia tamen vir & uxor, sponsus & sponsa, sunt correlativa, & utrobique reperitur eadem juris ratio, nimirum injuria per incestum cum consanguineo mariti illata Matrimonio, & violatio fidei per Sponsalia data sponso, ac insuper conjunctio carnis per copulam cum consanguineo mariti vel sponsi, ideo tota juris dispositio, licet odiosa, recte extenditur ad feminam quoque.

Sc. 2. Nullam affinitatem Schwagerschaft/ Verschwägerung/ oriri nisi ex copula carnali perfecta & consummata, per quam vir & femina fiunt una caro, & unum corpus, Mat. 19. v. s. 1. Cor. 6. v. 16. & per quam una cognatio ad alterius fines accedit. l. 4. §. 3. ff. de gradib. & affinit. quod pacto propter communicationem sanguinis duæ cognationes uniuntur, copulantur, & sic affines efficiuntur, eo quod sanguis unius tangat sanguinem alterius; quod fit non solum per copulam conjugalem, sed etiam fornicariam & illicitam, uti docent communiter cum gl. in arborem affinit. caus. 35. q. 5. ex can. 11. q. 2. & 3. can. 1. q. 10. caus. cit. can. 18. caus. 27. q. 2. c. 3. de Sponsal. c. 5. de Digamis. c. 24. de testib. c. 6. h. r. Trid. s. 24. c. 4. de Ref. Matrim. l. 4. cit. & l. 4. C. de Nupt. Et hinc plerique omnes, saltem quoad sensum, sic definiunt affinitatem, est propinquitas personarum ex copula carnali proveniens, ac proin satis indicant, eam non provenire ex solo Matrimonio rato, aut iustis nuptiis, uti tamen insinuare videtur, l. 4. de Grad. cit. sed ex copula, sive illa in-sive extra Matrimonium habeatur. Cum itaque affinitas nulla oriatur, nisi ex copula perfecta, ideo necesse est, ut tum ad hanc affinitatis, tum ad alias materias adulterii, impotentiae, consummationis Matrimonii &c. rite intelligendas aliquando explicetur, quid sit copula perfecta, non obstante, quod verecundæ mentes vel cogitare, ne dum loqui vel scribere, de ea cohorrescant. Igitur copula perfecta est illa, quæ de se apta est ad generationem proles; licet forte per accidens, uti in sterilibus, semibus &c. impediatur actualis generatio; in quo conveniunt facile omnes; apta autem ad generationem est illa tantum, in qua membrum virile penetrat vas muliebre, ac intra uterum effundit verum semen. Paulus Zacchias peritissimus Medicus in Q. Q. Medico-Legalib. lib. 9. tit. 10. q. 1. à n. 7. Videri etiam potest Sanch. lib. 2. disp. 21. & Gobat. rr. 9. n. 390. Utrum verò necesse quoque sit, ut & femina seminet, disputant DD. Negat S. Thomas, Aristoteles, & teste Gobat. rr. 9. n. 390. cit. plerique Theologi: affirmant Medici, & inter hos Paulus Zacch. l. 7. tit. 3. q. 1. à n. 16. ex principiis Medicinæ fuse probat, oppositam opinionem vo-

cans hæresim Medicam. Perez, Præposit. Hurtad. Clericatus de Sacram. Matrim. decis. 31. n. 6. allegans quoque S. Thomam 3. p. q. 55. a. 4. ad 2. qui etiam in supplem. q. 56. a. 2. in C. sic loquitur: affinitas non contrahitur, nisi facta commixtione seminum, ex qua potest sequi generatio carnalis, & alii Canonistæ, quibus & ego accedo propter textum in can. 18. cit. ubi non tantum requiritur, ut talis sit copula, per quam vir & femina sint duo in carne una, sed etiam fiat sanguinis commixtio, scilicet seminis utriusque, cum commixtio non fiat seminante tantum uno. Atque hæc sententia quandoque poterit prodesse Confessariis, qui interrogantur, utrum affinitas sit contracta, Matrimonium verè consummatum &c. Vid. Gobat. n. 265. 391. Recentiores & moderni medici admittunt ovula in feminis, & hinc generationem explicant aliter.

Ex tradita doctrina, quam hic ex necessitate breviter & distinctè posui, alibi non repetiturus, cum hæc res castis animis sit admodum gravis, aliis autem periculosa, deduces, Affinitatem non oriri per tactus quoscunque impudicos. 2. Ex pollutione seu effusione seminis extra vas mulieris naturale. 3. Ex copula attentata cum impubere &c. 4. Ex copula, in qua penetratur quidem vas, non tamen immititur aut recipitur in utero semen à viro. 5. Ex copula spadonis, vel castrati, utroque testiculo carentis, quia hujusmodi non habent verum semen. Ratio horum omnium est, quia talis actus vel copula non est apta ad generationem proles. Nec obstat, quod in c. 3. de Sponsal. insinuetur, per copulam attentatam productum fuisse impedimentum Matrimonii; quia non est sermo de impedimento affinitatis, sed publicæ honestatis, eo quod attentatio contigerit inter sponso; cum sponsalia præsumantur fuisse ratificata per talem attentationem. Econtra oritur affinitas ex copula, quam pro perfecta & sufficiente ad generandum descripsimus, licet occulta sit, vel habita cum femina dormiente, non advertente, invita, coacta, ebria, insana vel amente; quia sufficere de se posset ad generationem; licet non sufficeret habita cum mortua. His præmissis.

De Impedimento Affinitatis ex copula illicita

Dico 1. Qui cognoscit consanguineam suæ sponsæ de futuro, contrahit impedimentum dirimens Matrimonii contrahendi cum consanguineis cognitæ de Jure Canonico. 2. Sed de hodierno solum usque ad secundum gradum inclusive. 3. Uti & qui copulam aliam illicitam exercet, v. g. incestuosam, adulterinam, sacrilegam. Ita Catholici omnes. Pars 1. habetur c. 2. 8. & 9. h. r. Pars 2. in Trident. s. 24. c. 4. de Ref. Matrim. ubi impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione (copula illicita) contrahitur inducitur.

inducitur, & Matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo & secundo gradu conjunguntur, restringit: in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi affinitatem Matrimonium postea contractum non dirimere. Ratio restringendi fuit, quia affinitas, quam parit copula fornicaria seu illicita, plerumque occulta est, adeoque nimis frequenter contingeret Matrimonium invalida ob ignorantiam talis impedimenti, si tam procul se extenderet, contrahi. Pars 3. sumitur ex *can. 12. caus. 32. q. 4. can. 5. caus. 35. q. 2. 3. c. 10. h. t. & Trident. 10. cit.* Dixi in assertione 1. Qui cognoscit, h. e. copulam perfectam exercet. 2. Consanguineam, nempe veram carnaliter; si enim spiritualiter vel legaliter tantum foret cognata, affinitatem cum sua sponsa non contraheret. 3. Sua sponsa de futuro; quippe si sponsa de praesenti jam foret, contractum cum hac Matrimonium non dirimeretur. *c. 6. h. t. quavis induceretur inhabilitas ad contrahendum Matrimonium cum ejus, si forte moreretur, consanguineis usque ad 2. gradum, & privatio juris à sponsa de praesenti ducta exigendi debitum conjugale, uti dicemus assertione seq.* 4. Impedimentum dirimens: hodie siquidem non amplius inducitur impedimentum impediens, vi cuius cum nulla alia quacunque persona licite poterat de jure Matrimonium contrahere. *c. 2. 4. eod.* quia impedimenta Criminis impeditia per contrariam consuetudinem abrogata esse jam alibi monuimus, nempe in *tit. 1. n. 92.* 5. Matrimonii contrahendi: jam enim contractum non dissolvi diximus. Cum consanguineis cognita: ut adeo neque cum sua sponsa amplius valide possit contrahere, consequenter sponsalia de futuro cum ipsa cessent. Sed neque cum cognita contrahit valide, utpote quacum habet impedimentum publicae honestatis, si fuit in primo gradu consanguinea sponsae, juxta dicta *rit. 1. n. 45. seq.* 7. De Jure Canonico: nam de jure civili *l. 4. §. 8. de gradib. & affin.* neque cognatio, neque affinitas, nisi ex justis nuptiis, adeoque ex copula maritali, oritur; quod tamen intelligere potes de effectibus juris civilis, uti est successio hereditaria, administratio tutelae, nobilitas familiae &c. non de ipsa affinitate. 8. Usque ad secundum gradum inclusive, quamvis de jure antiquo *arg. c. 8. de consang.* usque ad quartum diremerit Matrimonium, sicut affinitas orta ex copula licita seu matrimoniali. Gradus cognosces ex *rit. seq.* 9. Uti & qui copulam aliam illicitam exercet: nam Trid. per tō ex fornicatione intelligit juxta communem Interpretum quemcunque illicitum concubitus.

Dico 2. Qui cognoscit consanguineam suae uxoris contrahit impedimentum affinitatis dirimens Matrimonii contrahendi cum hujus consanguineis usque ad 2. gradum inclusive. 2. Si id faciat scienter & liberè, habendo copulam cum consanguinea uxoris in primo vel secundo gradu, privatur etiam ipso facto jure petendi debitum

conjugale à sua uxore Ita rursus Catholici DD. Pars 1. sumitur ex *c. 2. & Trid. cit.* nam per copulam perfectam illicitam oritur affinitas, quae à Tridentino restricta est ad 2. gradum. Pars 2. ex *c. 1. h. t. Dixi 1. Consanguineam uxoris suae, consequenter affinem suam, scilicet in 1. vel 2. gradu, propter cit. Trid.* quia copula haec est incestuosa, & hinc utrique illicita. 2. Impedimentum dirimens: nam impediens cum quacunque statutum in *c. 1. cit. c. 2. 4. eod.* est abrogatum. 3. Matrimonii contrahendi; nam contractum non dissolvitur. *c. 6. 10. 11. eod.* licet propter contractam inde cum sua conjugae affinitatem privetur jure petendi debitum. Siquidem dixi 4. Privatur jure petendi debitum, ita ut ab eo peccato mortali petere non possit. Scilicet ratione affinitatis cum uxore sua contracta non tamen uxor privatur jure petendi debitum, neque peccans liberatur obligatione reddendi. *d. c. 6. & 10.* cum conjugum incestus alteri parti innocenti obesse non debeat. *c. 10. cit.* 5. Si id faciat scienter, per *c. 1. cit.* Unde qui ignorat, sceminam, quicum peccat, esse in primo vel secundo gradu consanguineam suae uxoris, quamvis affinitatem contrahat cum aliis cognita consanguineis, eam tamen non contrahit respectu uxoris suae quoad privationem juris petendi debitum, in cuius possessione antea denter jam existit. 6. Et liberè: unde uxor violente oppressa, seu per vim cognita, à consanguineo mariti sui, non privatur jure petendi debitum ab ipso. *arg. c. 6. cit.* cum nullam committat culpam, illa autem privatio statuta sit per modum poenae. Sanch. Pith. *h. n. 6.* & alii. Idem multi docent de conjugee gravi metu in incestum cum consanguineis alterius conjugis consentiente, ut Laym. Tambur. Sporer, Illiung &c. non obstante, quod ex metu consentiens peccet mortaliter.

Quares, an incestuosum conjugem ab incurfione affinitatis cum consanguineis uxoris excuset ignorantia juris, quando scilicet peccans cum consanguinea uxoris ignorat, à jure Ecclesiastico esse inductum impedimentum affinitatis propter hunc incestum? 2. An excusetur à dicta privatione qui ignorat, privationem juris petendi debitum esse annexam à jure huic affinitati? R. ad 1. Ignorantia juris non excusat ab affinitate incurfenda, quam Jus Ecclesiasticum statuit in peccantes cum consanguinea uxoris suae, ut adeo verè fiat affinis cum consanguineis cognita usque ad secundum gradum. Ita receptionem cum Sanchez & verior, quia affinitas, ex hoc incestu orta, est quadam inhabilitas ad Matrimonium, similis illi, quae oritur ex copula matrimoniali, quae afficit etiam laborantes ignorantia tam juris quam facti: & universim inhabilitates incurruntur etiam ab ignorantibus legem. R. ad 2. Probabile est, privationem juris ad petendum debitum non incurrì à cognoscente consanguineam uxoris, & ignorante, hanc privationem esse à jure annexam huic delicto, adeoque

que impedimentum affinitatis respectu propria uxoris, quatenus est privativum juris jam quæsitum ad petendum debitum, non afficit ignorantem. Tambur, Bonac, Perez, Sporer apud P. Kugler de Matrim. 1329. contra communiorem. Prob. 1. Privatio juris debitum petendi est poena juris Ecclesiastici propter delictum incestus statuta, cum inhabilitas esse non possit in ordine ad Matrimonium, quod jam est contractum: sed poena ab ignorante jus Ecclesiasticum quæ poenale non incurritur; qui enim ignorat jus Ecclesiasticum quæ poenale, in illud non delinquit, licet delinquat contra jus naturale & divinum, à quo tamen neutro hæc privatio est inducta, item licet delinquat contra Jus Ecclesiasticum quæ prohibens, saltem si prohibitionem sciat. Prob. 2. qui ignorat hoc Jus Ecclesiasticum, quo inducitur privatio juris petendi debitum, illud non transgreditur scienter, quatenus est inductum privationis & poenæ, prout tamen videtur requirere. c. 1. cit. ergo. Et hinc ignorantia facti etiam juxta adversarios excusat. Prob. 3. Constitutionibus Ordinariorum (consequenter & Pontificis) quoad poenas in iis statutas non ligantur illi, qui has ignorant. c. 2. de Constit. in 6. quia æquum non est æquali poena punire transgressorem Legis ex ignorantia, quæ punitur transgressor ejus malitiosus, & sciens poenam à lege sancitam. Et ideo Coninck, Palao, alii apud & cum P. Schmalzgrueber ad Tit. de penis n. 105. tanquam probabilius docent, irregularitatem ex delicto (non obitante, quod sit inhabilitas, & forte principaliter) utpote poenam non incurri ab ignorante legem Ecclesiasticam, quæ delictum suum sub speciali poena prohibuit. Vid. dicta superius ad tit. De eo, qui duxit &c. n. 6. & 7.

7. Dubitabis, an impedimentum affinitatis, ex copula illicita orta, sufficienter probetur per assertionem vel confessionem unius, vel etiam utriusque complicitis? R. cum distinctione: si agitur de Matrimonio primum contrahendo, sufficit unius confessio; quia agitur de peccato vitando, ut habet communis. Si verò agitur de Matrimonio jam contracto rursus dissolvendo, nec utriusque confessioni vel assertioni creditur, sed requiruntur idonei testes, vel impedimenti existentia debet esse notoria. c. 3. & 5. h. r. Ratio, quia Matrimonii dissolutio non pendet à potestate conjugum, & proli aliisque Matrimonii bonis præjudicat, ac insuper periculum est, ne conjuges se mutuo fastidientes colluderent, seque hac ratione liberare intenderent difficili jugo.

TITULUS XIV.

De Consanguinitate, & Affinitate.

SUMMARIUM.

1. 2. Cognatio naturalis includit consanguinitatem & affinitatem. Quid sit consanguinitas.

3. Quid & quod sit linea, & quid Gradus in consanguinitate.
4. Nomina & gradus consanguineorum.
5. Regula discernendi gradus, quibus distant consanguinei inter se, de utroque jure.
6. 7. 8. Notanda circa arborem consanguinitatis, & discernendos gradus.
9. Quando gradus sint computandi secundum jus canonicum, & quando secundum civile.
10. 11. Consanguinitas in linea transversa usque ad quartum gradum; in linea recta autem in infinitum dirimit Matrimonium jure positivo.
12. Quam poenam incurrant contrahentes Matrimonium in gradu prohibito.
13. 14. In primo tantum gradu consanguinitas linea recta dirimit Matrimonium jure naturali.
15. 16. 17. Linea transversa autem nec in primo.
18. Affinitas in quo consistat.
19. Ejus triplex genus.
20. Linea & gradus affinitatis.
21. Nomina & gradus affinitum.
22. Quomodo discernendi gradus, maxime ex arbore Affinitatis.
23. Advertenda circa hanc arborem.
24. Regula pro discernendis gradibus Affinitatis.
25. Affinitas ex copula licita orta trahens dirimit Matrimonium usque ad quartum gradum.
26. 27. De jure naturali nec in primo linea recta.

Post Impedimenta cognationis spiritualis & legalis, item post impedimentum affinitatis ex copula illicita, subiungitur in hoc titulo duplex impedimentum dirimens Matrimonii, unum cognationis naturalis, seu consanguinitatis, alterum verò affinitatis ex copula licita seu conjugali orta. Utrumque, quia admodum frequens est, & multis, licet non ita sit, arduum valde & intricatum videtur decernere illius gradus Matrimonio obstantes, accuratam exigit discussionem. Sequemur autem ordinem Rubricæ, quæ duas habet partes, in §. 1. acturi de consanguinitate, ejusque impedimento, in §. 2. autem de affinitate, ejusque impedimento.

§. I.

De Consanguinitate.

Sciendum 1. Consanguinitatem cum S. Thoma in 4. diff. 40. q. 10. a. 1. communiter sic definiri: est vinculum personarum ab eodem stipite descendantium carnali propagatione contractum. Seu, est propinquitas personarum ex eo proveniens, quod aliqua personæ descendant per generationem carnalem ab uno quodam progenitore, vel genarcho, qui stipes appellatur vel radix aut origo, debite propinquo. Sive, est vinculum, quo personæ quædam naturali nexu ejusdem sanguinis junguntur. Unde consanguinitas idem sonat, ac sanguinis unitas, vel una sanguinitas, &, qui eodem propinquo sanguine sunt geniti, vocantur consanguinei, Blutdes Freund. l. 1. §. 10. ff. de suis & legitimis heredibus. Item propinqui. l. 47. ff. de hered. petiti. aut proximi.